

Beoordeling afstamming jonge hengsten

De eigenaren van jonge hengsten die afgelopen jaar op de hengstenkeuring in december getoond zijn, hebben allemaal een rapportage van de jury ontvangen. Daarin stond onder meer een beoordeling van hun afstamming vermeld. Naar aanleiding hiervan zijn er een aantal vragen gesteld en ook in het overleg tussen het bestuur en de Bond van Hengstenhouders is dit aan de orde geweest. Het lijkt ons daarom goed om nogmaals uitleg te geven over de beoordeling van de afstamming van de hengsten.

Zoals u in de “Inschrijvingsvoorwaarden HK 2024” heeft kunnen lezen bestaat de beoordeling van de voor het eerst goed te keuren hengsten uit in totaal zes onderdelen:

- Veterinaire keuring
- Stamboekopname/-inspectie
- Kwaliteit van de afstamming, alsmede bloedspreiding
- Exterieurkenmerken, type en bewegingen
- Spermaonderzoek
- DNA-onderzoek

Deze zes verschillende onderdelen maken al vele jaren deel uit van de beoordeling van de jonge hengsten.

De inhoudelijke beoordeling van de afstamming van de hengsten gebeurt door de vier leden van het juryteam van de hengstenkeuring. Tijdens de bijeenkomst waarin dit gebeurt, is ook de veterinaire adviseur aanwezig. Daarnaast zijn ook twee leden van het hoofdbestuur bij de bijeenkomst. Zij hebben echter geen inbreng tijdens de inhoudelijke discussie, maar vervullen een rol als procesbegeleider.

In het verleden waren soms ook de leden van het juryteam voor de herkeuring, of alleen de voorzitter daarvan, aanwezig bij deze bespreking. Deze werkwijze is enkele jaren terug gewijzigd. Het bestuur is namelijk van mening dat de herkeuringsjury zelfstandig een eigen beoordeling van de hengsten moet kunnen geven. Het moet echt een onafhankelijke “second-opinion” zijn, zonder dat rekening gehouden hoeft te worden met de mening van het juryteam dat de eerste beoordeling gedaan heeft. Deze werkwijze is de afgelopen jaren door de beide juryteams als prettig ervaren.

De werkwijzen van de inhoudelijke beoordeling van de afstamming is in de afgelopen circa tien jaar enkele keren op onderdelen gewijzigd. Het doel is altijd hetzelfde gebleven: het bepalen van de mogelijke toegevoegde waarde van de hengst op basis van zijn afstamming en in hoeverre deze interessant kan zijn als toevoeging aan de hengstenstapel. Zo kregen vader en moeder van de hengst in het verleden wel eens elk een apart cijfer. Ook werden in bepaalde jaren wel eens cijfers gegeven met daarbij één of meerdere plusjes of minnetjes. De keuze voor deze verschillende werkwijzen werden door de betreffende juryleden in samenspraak met de aanwezige leden van het HB bepaald.

Enkele jaren geleden was het toenmalige juryteam met het HB van mening dat de tot dan toe gangbare werkwijze om de afstamming van de jonge hengsten te beoordelen aan verbetering toe was. Men vond dat de mate waarin een hengst een toegevoegde waarde aan de fokkerij kan hebben en in hoeverre hij interessant kan zijn, niet goed tot uiting kwam door het geven van cijfers aan de beide ouders afzonderlijk. Zo kreeg een goed fokkende definitief goedgekeurde vader vrijwel altijd een hoog cijfer. Maar was zo'n hoog cijfer wel altijd gewenst, als er in de combinatie met een verwante moederlijn sprake was van een hoog inteeltpercentage? En wat als er van die vader al een ruim aantal goedgekeurde zonen waren? Voegt de zoveelste zoon van een dergelijke vader nog altijd even veel toe aan onze hengstenstapel? Dit soort vragen gingen rond in de discussie over de werkwijze.

Er werd toen besloten om de afstamming van de jonge hengst in zijn geheel te beoordelen. Dus de specifieke combinatie van vader en moeder tezamen, en niet beide ouders afzonderlijk. Ook werd afscheid genomen van de (school-)cijfers, die werden vervangen door letters. Omdat een omschrijving van de mate waarin een hengst al dan niet interessant is beter in woorden te omvatten is, dan in een enkel cijfer.

Het eerste jaar werden drie categorieën gebruikt. Uit de evaluatie van die werkwijze na afloop van de hengstenkeuring bleek dat keuze uit drie verschillende mogelijkheden achteraf niet de gewenste spreiding bracht. Daarom werd besloten om met ingang van de hengstenkeuring van afgelopen jaar dit uit te breiden naar vier mogelijkheden.

Er werd ook besloten duidelijkheid te verschaffen en toelichting te geven aan alle eigenaren die hun hengst ter beoordeling hadden aangeboden. Als bijlage bij het keuringsrapport dat aan eigenaren toegezonden werd na afloop van de keuring, werd een omschrijving van de vier categorieën voor beoordeling van de afstamming toegevoegd.

Uit de evaluatie met de leden van beide juryteams voor de hengstenkeuring van afgelopen jaar is gebleken dat de huidige werkwijze prima is en goed werkt. Het beoordelen van de gehele afstamming middels één van de vier categorieën A,B,C of D geeft goed aan in hoeverre een hengst interessant kan zijn voor de fokkerij. De grote meerderheid vindt dat de huidige werkwijze gehandhaafd moet blijven.

Daarop heeft het bestuur besloten deze werkwijze ook voor de komende hengstenkeuring van toepassing te laten zijn. Deze is dan ook opgenomen in de reeds gepubliceerde "Inschrijvingsvoorwaarden HK 2024".

De werkwijze is als volgt:

Er wordt aan iedere hengst één beoordeling gegeven, uitgedrukt in een letter. Die letter komt overeen met een waardering, zoals hieronder beschreven:

A Bijzonder interessant

De hengst heeft een afstamming die voldoet aan de inschrijvingsvoorwaarden en is daarnaast qua bloedvoering interessant voor de Nederlandse fokkerij. Deze hengst draagt bij aan de bloedspreiding.

B Goed bruikbaar

De hengst heeft een afstamming die in ruime mate voldoet aan de inschrijvingsvoorwaarden en is daarnaast qua bloedvoering in beperkte mate aanwezig in de Nederlandse populatie. Deze hengst draagt in vaders- of moederszijde bij aan bloedspreiding.

Of deze hengst is gefokt uit een bewezen merrielijs waarvan de verwachting is dat de hengst een positieve bijdrage aan de fokkerij kan leveren.

C Ruim voldoende bruikbaar

De bloedvoering van deze hengst is reeds voldoende aanwezig in de huidige populatie, c.q. qua afstamming is deze hengst in voldoende mate interessant voor de Nederlandse fokkerij.

D Voldoende bruikbaar

De hengst komt niet in aanmerking voor indeling in A, B of C. Om voor goedkeuring in aanmerking te komen verwachten we van deze hengst dat hij qua exterieur en beweging goed scoort op de aandachtspunten.

(Deze aandachtspunten staan ook vermeld in de reeds gepubliceerde inschrijvingsvoorwaarden HK 2024, onder paragraaf 3 en betreffen: schoftontwikkeling, hoofvorm, beweging en kruislengte)

Wellicht is het aardig te vermelden dat afgelopen jaar hengsten uit alle vier de categorieën afstammingswaardering A, B, C én D zijn goedgekeurd. Vanzelfsprekend gaat het altijd om de totale beoordeling, op basis van alle aspecten, en is de afstamming slechts één onderdeel daarvan. Indeling in elk van de vier categorieën kan leiden tot goedkeuring van een hengst en vormt nooit een uitsluiting.

Omdat er van meerdere kanten vragen over ontvangen zijn, hecht het bestuur er nog aan om te melden dat gegevens omtrent de verwantschapsgraad niet zijn meegenomen in de beoordeling van de hengsten. Ook het komend jaar zal de verwantschapsgraad op geen enkele wijze onderdeel uitmaken van de beoordeling. De Fok Technische Commissie (FTC) is zich momenteel aan het oriënteren op dit onderwerp, zodat het mogelijk in de toekomst wel een onderdeel van de beoordeling kan vormen. Mocht dit nieuwe onderdeel interessant genoeg zijn om toegevoegd te worden aan de zes beoordelingsonderdelen, dan zal dit via de gebruikelijke kanalen, waaronder LAR en ALV, gecommuniceerd en besloten worden.

Steenderen, 29 september 2023

Bestuur NSPS